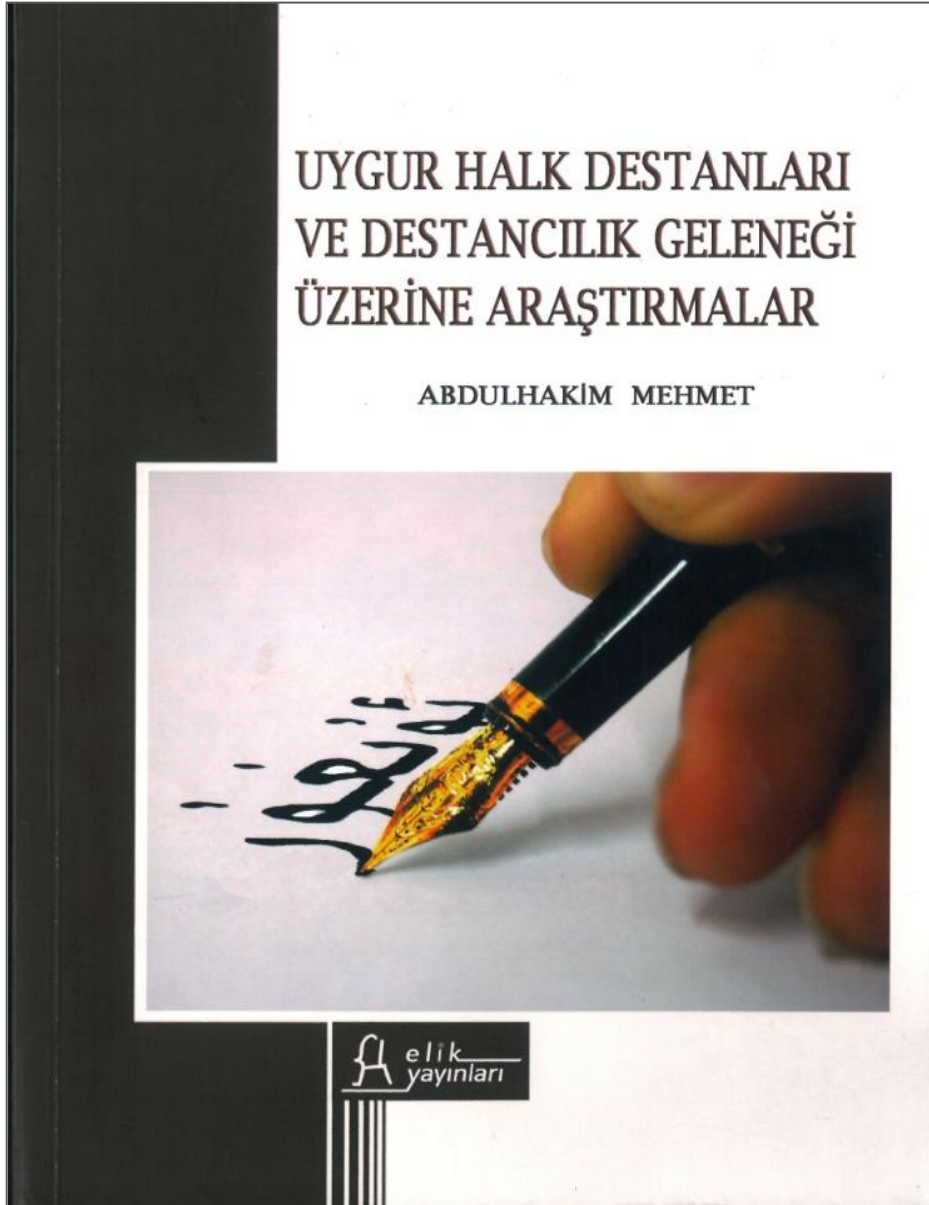

**Abdülhakim MEHMET, Uygur Destanları ve Destancılık Geleneği Üzerine Araştırmalar,
Elik Yayınları, Uşak 2010, 209 s., ISBN 978-9944-0209-8-5**

*Sema KARAKAYA **

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Uşak – TÜRKİYE, E-posta: krky.sm0@gmail.com.

Destanlar, bir milletin yaşayış tarzını ve inanışlarını içinde barındıran, sözlü olarak ortaya çıkmış eserlerdir. Destanlar, tarihî eskilere dayanan milletlere özgüdür. Milletler, onları derinden etkileyen olayları destanlarla ortaya koymuştur. Uygur halk destanları da Uygur Türklerinin yaşadıklarını, millî benliklerini yansıtmaktadır. Bu destanları icra ederken, bazı destan söyleme gelenekleri oluşmuştur.

2010 yılında Elik Yayınları arasında çıkan söz konusu çalışma, Uygur halk destanları ve destancılık geleneği üzerine araştırma yapılan bir eserdir. Çalışmanın amacı, yazar tarafından “Çocukluğumdan beri kulaklarımda olan Uygur destanlarının sadece sanat eseri olmakla kalmayıp, anlatıldıkları sosyal çevre ve şartlarla birlikte kültürel bir değer, milli şuurun sembolleştiği bir miras olduğunu ortaya koymaktır.” şeklinde ifade edilmiştir.

Bu çalışma, Abdulhakim Metmet tarafından, 2006 yılında, Ege Üniversitesi, Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı’ndaki Prof. Dr. Metin Ekici’nin danışmanlığında hazırlanmış “Uygur Halk Destanları (İcra Merkezli ve Karşılaştırmalı Bir Araştırma)” başlıklı doktora tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

Eser, “Uygur Destanları Hakkındaki Çalışmalar”, “Uygur Destanları Hakkındaki Çalışmaların Başlangıcı”, “Uygur Özerk Bölgesi’nde Yapılan Çalışmalar”, “Uygur Özerk Bölgesi Dışında Yapılan Çalışmalar” ve “Uygur Destanları Hakkındaki Çalışmalarda Yöntem Meselesi” başlıklarıyla verilen Giriş bölümüyle başlamaktadır. Bu başlıklar Derlemeler, Bilimsel İncelemeler ve İşlenmiş Malzemeler alt başlıkları altında ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerden sonra, destan araştırma ve incelemelerinde kullanılan halk bilimi kuram ve yöntemleri tanıtılmış ve çalışmada kullanılan yöntem üzerinde durulmuştur.

Birinci bölüm, “Destan Türü ve Diğer Anlatı Türleriyle İlişkisi” ana başlığı altında öncelikle destan türü ele alınmış ve destanın tanımı ile bir anlatı türü olarak destanın özellikleri tartışılmıştır. Destan ile “Mit”, “Efsane”, “Halk Hikâyesi”, “Masal” ve “Fıkra” türleri karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

İkinci bölüm, “Uygur Destancılık Geleneği ve Destanları” adını almaktadır. Bu bölümde, Uygur destanları ve özellikleri, Uygur destan anlatıcıları, anlatıcıların dili, destan icrasında kullanılan müzik aletleri, Uygur destan dinleyicileri ile destan dinleme yeri ve zamanı hakkında bilgi verilmektedir.

“Uygur Halk Destanlarının Şekil ve Muhtevası” başlıklı Üçüncü Bölümde, Uygur Türkçesinden Türkiye Türkçesine aktarılan üç Uygur destanının konuları, kahramanları ve motifleri incelenmiştir.

Eserin son bölümünde, “Destan Metinlerinin Özetleri”, araştırmalardan elde edilen neticelerin değerlendirildiği “Sonuç”, çalışmada kaynak olarak kullanılan eserlerin yer aldığı “Bibliyografya”, kişi ve yer adlarının bulunduğu “Dizin” bölümleri yer almaktadır.

Yazarı, Uygur destanlarına ve destancılık geleneğine yaptığı katkılardan dolayı tebrik ediyoruz.